

2009: Het jaar van de Visdief

SOVON

Het is een goede traditie van SOVON Vogelonderzoek Nederland om in samenwerking met Vogelbescherming Nederland een vogelsoort een jaar lang extra aandacht te geven, met als doel informatie in te winnen die bij reguliere inventarisaties onvoldoende boven tafel komt. Voorgaande jaren waren Veldleeuwerik, Tapuit, Nachtzwaluw en Scholekster aan de beurt.

In 2009 staat de Visdief – een Rode Lijstsoort – centraal, een aansprekende stern die in grote delen van ons land voorkomt en goed bekend is bij veel vogelaars. Bovendien sluit de soort goed aan bij de kustcampagne *flyways* van Vogelbescherming.

De Visdief is een echte kosmopoliet die in grote delen van de wereld voorkomt. Hij broedt met name op het noordelijk halfrond en overwintert langs de kusten van de gehele wereld, tot in Australië en Zuid-Amerika aan toe. In Nederland is het een redelijk algemene broedvogel, met in de periode 1998-2000 zo'n 18.000 tot 19.500 broedparen. De eerste Visdieven die in ons land broeden, arriveren in maart.

De Visdief broedt koloniegewijs op schaars begroeide terreinen zoals eilandjes en schiereilanden langs de kust, maar ook in het binnenland. Voorwaarde is beschikbaarheid van voedsel binnen tien kilometer van de broedkolonie evenals de afwezigheid van grondpredatoren zoals Vossen en marterachtigen. De Visdief is een zogenaamde pioniersoort die handig inspeelt op tijdelijke of spontaan ontstane situaties zoals afgravingen of opgespoten terreinen door er te broeden. Helaas mislukken dergelijke broedsels vaak door (menselijke) verstoring of overstromingen.

Het gros van de Visdieven is voor het eind van oktober alweer vertrokken en overwintert langs West-Afrikaanse kusten van Mauritanië tot in Nigeria. In Nederland zijn overwinteraars bijzonder schaars.

FOTO: WILLIAM PRICE

Visdief, Westerpark, 27 april 2007

Van de Visdief weten we dus het een en ander, maar eigenlijk toch ook weer te weinig. Daarom zijn er specifieke vragen opgesteld die SOVON graag beantwoord ziet. Wanneer wordt de eerste Visdief van het jaar gezien? Kunnen we wat met losse meldingen van vliegende Visdieven met een visje in de snavel, vliegen die naar de kolonie? Zijn de witte plekken op de kaart als het gaat om broedgevalen ook echt leeg? Hoeveel dakbroedende Visdieven zijn er in ons land en waar bevinden die zich?

Fenologie: Wanneer komen Visdieven aan in Nederland en wanneer vertrekken ze?

Dit onderdeel betreft het verzamelen van waarnemingen van aankomst en vertrek van Visdieven in Nederland. We roepen alle vogelaars in Nederland op om hun eerste en laatste waarnemingen van Visdieven door te geven. Binnenkort wordt een korte instructie voor het (online) doorgeven van waarnemingen opgesteld. Er wordt samengewerkt met bestaande waarnemingsites zodat een groot aantal waarnemers wordt bereikt.

Tijdens de voorjaarstrek en najaarstrek worden op de website de waarnemingen op kaarten afgebeeld. In het najaar, als alle Visdieven uit Nederland zijn verdwenen, kan een beeld worden gegeven van de gemiddelde aankomstdatum en vertrekdatum van Visdieven op landelijk en op regionaal niveau.

Kan de Visdief het dak op? Een groot deel van de Visdiefkolonies wordt jaarlijks geteld in het kader van het Landelijke Soortonderzoek Broedvogels (LSB). Toch hebben we geen compleet beeld van de verspreiding van de Visdief. Met name in het binnenland is er kans op nog niet ontdekte kolonies, bijvoorbeeld op platte (grind-)daken in stedelijke gebieden, zoals Amsterdam. Voor aanvang van het broedseizoen wordt een kaart met witte plekken gemaakt van gebieden waar we op zoek kunnen gaan naar meer informatie over het voorkomen van de Visdief. De districtscoördinator van SOVON speelt hierin een belangrijke rol.

Als alle tellingen zijn ingevoerd en gecontroleerd, wordt een actuele kaart van het voorkomen van de kolonies van de Visdief in Nederland gemaakt. Tevens zal een actuele aantalsontwikkeling worden gepresenteerd.

Vaststellen bezettingsgraad en broedsucces Voor de tellers van bestaande kolonies zijn een aantal extra vragen geformuleerd over bezettingsgraad (wanneer, hoeveel) en broedsucces. Kolonies zullen frequenter bezocht dienen te worden. Er zal een instructie worden geschreven om tijdens de bezoeken aan kolonies verstoring te voorkomen. Dit onderdeel is vooral bedoeld voor de ervaren vogelaars die ook nu al meedoen met het tellen van Visdieven.

Meer weten? Op de website jaarvandevisdief.nl staat alle informatie over het Jaar van de Visdief en komt een mogelijkheid om de waarnemingen in het kader van bovenstaande activiteiten in te kunnen voeren. Ook waarnemingen opgevoerd via waarneming.nl, telmee.nl, natuurkalender.nl en trektellen.nl worden meegenomen in het onderzoek. Dus: doe mee!

Voor vragen kan je terecht op de website of stuur een e-mail naar visdief@sovon.nl.